

§ 292

Kristillisdemokraattien valtuustoryhmän ryhmäaloite hammashoidon parantamisesta

HEL 2022-007422 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Kristillisdemokraattien valtuustoryhmän ryhmäaloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kristillisdemokraattien valtuustoryhmä esittää ryhmäaloitteessaan hammashoidon palvelusetelitoiminnan parantamista siten, että KOHO-palvelusetelistä luovutaan kokonaan ja TUTHO-palveluseteliä kehitetään: 1. Tarvittaessa useampi kuin kaksi hammasta voidaan korjata palvelusetelin avulla. Näin potilaan pompottelu yksityisvastaanoton ja julkisen sektorin välillä loppuu ja byrokratia vähenee, 2. Kaupungin määrittämästä ylärajasta toimenpidehinnoille luovutaan ja yksityisvastaanotot saavat itse määrittää hintansa. Näin saataisiin enemmän toimijoita palvelusetelin piiriin. Toimijat voisivat sitten itse päättää, kilpailevatko hinnalla vai laadulla potilaista ja potilailla olisi enemmän valinnanvaraa, 3. Palvelusetelin korvaustaksoihin on tehtävä korotukset, jolloin potilaalle maksettavaksi jäävä osuus pienenee. Korvaustaksoja on viimeisen 10 vuoden aikana ainoastaan leikattu hammashoitopalvelujen tuottamisen kustannusten noustessa samanaikaisesti.

Kaupunginhallitus toteaa, että suun terveydenhuollossa tehdään parhaillaan tuotantotapa-analyysiä sekä tuotteistusta ja kustannuslaskentaa. Tavoitteena on järjestämiskyvyyden lisääminen. Analyysissä

tuotetaan tietoa suun terveydenhuollon kustannuksista, prosesseista, markkinasta, tuottajaohjauksesta ja asiakaskokemuksesta. Tulosten perusteella tehdään suosituksia, joita voidaan käyttää mm. suun terveydenhuollon palvelustrategisen suunnittelun ja palvelusetelien jatkokehityksen tukena.

Yksi suurimmista haasteista palvelusetelien käytössä on ollut myönnettyjen setelien käyttämättä jääminen ja hoidon kesken jääminen. Myös hoidon pilkkoutuminen eri toimijoille ja osittaisen hoidon hankkiminen on ollut haasteellista. TUTHO(tutkimus- ja hoito)-palveluseteli on suppea kokonaisuus. Tutkimusosalla on kiinteä palveluseteliarvo. Mahdollisesti lisäksi tulevien kokonaisuuteen sisältyvien toimenpiteiden palveluseteliarvot määräytyvät toimenpidekohtaisesti. TUTHO-palveluseteli soveltuu suppean sisältönsä takia paljon kapeammalle asiakasryhmälle kuin KOHO(kokonaishoito)-palveluseteli. KOHO-palvelusetelillä asiakas saa tarvitsemansa tutkimuksen ja hoidon sujuvasti kokonaisuudessaan yhdeltä palveluntuottajalta. Potilaan omavastuuosuus on KOHO-palvelusetelissä palveluntuottajasta riippumatta samansuuruinen kuin asiakasmaksu, jonka potilas maksaisi kaupungin omassa toiminnassa. Tämä lisää asiakkaiden yhdenvertaisuutta ja valinnan vapautta. Tällä korvausmallilla pyritään kannustamaan kokonaisvaltaiseen hoitoon yksittäisten suoritteiden sijaan.

Sosiaali- ja terveyslautakunta on viimeksi päättänyt KOHO-palvelusetelin hinnoittelusta 1.2.2022 § 13. Lautakunta edellytti, että seteliin liittyvää kehitystyötä jatketaan tiiviissä vuorovaikutuksessa palveluntuottajien kanssa ja että setelin toimivuudesta asiakkaan näkökulmasta, houkuttelevuudesta palveluntuottajan näkökulmasta ja vertautumisesta oman tuotannon kustannuksiin tuodaan lautakunnalle selvitys. KOHO-palvelusetelin toimivuutta arvioidaan tarkemmin tässä yhteydessä. Palvelusetelitoimintaa kehitettäessä myös TUTHO-palvelusetelin laajentamista arvioidaan.

Asiasta on saatu sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto. Vastaus on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 12 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut enemmän kuin puolet valtuustoryhmän jäsenistä ja joka on otsikoitu ryhmäaloitteeksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

23.11.2022

Asia/11

Liitteet

1 Kristillisdemokraattien valtuustoryhmän ryhmäaloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 07.11.2022 § 758

HEL 2022-007422 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 30.08.2022 § 170

HEL 2022-007422 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle kristillisdemokraattien valtuustoryhmän ryhmäaloitteesta seuraavan lausunnon:

”Aloitteessa esitetään, että Helsingin kaupungin hammashoitoa tulisi parantaa luopumalla kokonaan kokonaishoidon (KOHO) - palvelusetelistä ja kehittämällä tutkimus- ja hoito (TUTHO) - palveluseteliä paremmin tilanteeseen sopivaksi laajentamalla sen sisältöä aiemmasta siten, että tarvittaessa useampi kuin kaksi hammasta voidaan korjata palvelusetelin avulla. Lisäksi esitetään, että kaupungin määrittämästä ylärajasta palvelusetelituottajien toimenpidehinnoille luovutaan ja tehdään korotukset palvelusetelin korvaustaksoihin.

Helsingin kaupungin suun terveydenhuollon kiireettömän hammashoidon tilanne ja palvelutuotanto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Helsingin kaupungin suun terveydenhuollon kiireettömän hammashoidon tilanne on vaikeutunut koronapandemian aiheuttaman hoitovelan ja suun terveydenhuollon henkilöstön heikon saatavuuden takia. Suun terveydenhuollon palveluja järjestetään väestölle ja asiakkaille monituottajamallilla: omana toimintana, ostopalveluna kaupungin ja kumppaneiden tiloissa sekä palveluseteleillä. Vuonna 2021 Helsingin kaupungin suun terveydenhuollon käynneistä 14 prosenttia (57 000 käyntiä) tuotettiin palveluseteleillä. Helsingin suun terveydenhuollon hyväksymiä palvelusetelituottajia on 30 yritystä, joissa työskentelee palvelusetelitoiminnan piirissä yli 230 hammaslääkärinä ja 180 suuhygienistiä.

Palvelusetelit Helsingin kaupungin suun terveydenhuollossa

Palveluseteli soveltuu erinomaisesti tietyille asiakasryhmille. Palvelusetelit ovat olleet käytössä Helsingin kaupungin suun terveydenhuollossa vuodesta 2011. Tällä hetkellä erilaisia palveluseteleitä on käytössä viisi kappaletta. Käytössä olevat palvelusetelit ovat ensiavun jatkohoidon palveluseteli, kokonaishoidon palveluseteli, tutkimus- ja hoito - palveluseteli, lohkeama-palveluseteli ja uusi kokonaishoidon palveluseteli.

Uuden kokonaishoidon palvelusetelin pilotointi aloitettiin 15.2.2021. Kokonaishoidon palvelusetelin tavoitteellinen kehittäminen pohjautuu siihen monivuotiseen kokemukseen, mitä Helsingin suun terveydenhuolto on saanut neljästä aiemmin kehittämistään, eri asiakastarpeisiin suunnatuista ja edelleen käytössä olevista palveluseteleistään ja palvelusetelitoiminnasta.

TUTHO-palveluseteli

TUTHO-palvelusetelin käytöstä ei ole luovuttu.

TUTHO-palveluseteli on suppea kokonaisuus, joka sisältää palveluntuottajahammaslääkärin tekemän tutkimuksen, ennalta ehkäisevät toimenpiteet ja tarvittaessa bitewing-röntgenkuvat (tutkimusosa). Mikäli potilaalla on hoidon tarvetta tai panoraamatomografiakuvauksen tarvetta, palveluntuottajahammaslääkäri voi potilaan kanssa sopia jatkaa hoitoa setelin määritelmän mukaisesti: enintään kahden hampaan hoito, kaksi parodontologista hoitokäyntiä ja panoraamatomografiakuvaus. Panoraamatomografiakuvaus sisältyy TUTHO-kokonaisuuteen 1.8.2022 alkaen.

Tutkimusosalla on kiinteä palveluseteliarvo. Mahdollisesti lisäksi tulevien, kokonaisuuteen sisältyvien toimenpiteiden palveluseteliarvot määrittyvät toimenpidekohtaisesti.

TUTHO-palveluseteli soveltuu suppean sisältönsä takia paljon kaapeammalle asiakasryhmälle kuin KOHO-palveluseteli.

KOHO-palveluseteli

Palvelusetelien käytön yksi suurimmista haasteista on ollut myönnettyjen setelien käyttämättä ja kesken jääminen, hoidon pilkkoutuminen eri toimijoiden välille ja se, että palvelusetelillä hankitaan vain osa potilaan hoidosta. KOHO-palveluseteliä käyttäessään asiakas saa tarvitsemansa tutkimuksen sekä hoidon sujuvasti ja kokonaisuudessaan yhdeltä palveluntuottajalta. Potilaan omavastuuosuus ja palveluntuottajalle maksettava korvaus eroavat KOHO-palvelusetelissä muihin käytössä oleviin palvelueteleihin verrattuna. Potilaan maksama omavastuuosuus on KOHO-palvelusetelissä palveluntuottajasta riippumatta samansuuruinen kuin asiakasmaksu, jonka potilas maksaisi ollessaan hoidettavana Helsingin kaupungin omassa toiminnassa. Tämä lisää asiakkaiden yhdenvertaisuutta ja valinnanvapautta.

KOHO-palvelusetelin korvausmallilla pyritään kannustamaan potilaiden kokonaisvaltaiseen hoitoon yksittäisten suoritteiden sijaan. Palveluntuottajalle maksettava korvaus jakaantuu asiakkaan ikään perustuvaan kertakorvaukseen, suoritekorvauksiin ja asiakasmaksuihin. Suoritekorvauksilla on erikseen erotettu hoitojaksosta ne osa-alueet, joissa halutaan kannustaa potilaan entistä vaikuttavampaan hoitoon. Niissä on huomioitu myös ne hoitojaksojen osa-alueet, joissa hoitojen laajuuksien vaihtelu voi olla suurta. Tällä tasataan myös palveluntuottajien taloudellista riskiä.

KOHO-palvelueteleitä on myönnetty aikavälillä 15.2.2021–31.5.2022 yhteensä 8 468 kappaletta. Päättyessään edellisen kerran KOHO-palvelusetelin hinnoittelusta 1.2.2022 lautakunta edellytti, että seteliin liittyvää kehitystyötä jatketaan tiiviissä vuorovaikutuksessa palveluntuottajien kanssa ja että KOHO-palvelusetelin toimivuudesta asiakkaan näkökulmasta, houkuttelevuudesta palveluntuottajan näkökulmasta ja vertautumisesta oman tuotannon kustannukseen tuodaan lautakunnalle selvitys seuraavan kuuden kuukauden kehityssyklin päätyttyä. Lautakunta katsoo, että KOHO-palvelusetelin toimivuutta on syytä tarkemmin arvioida tässä yhteydessä.”

Suun terveydenhuollon kokonaisvaltainen kehittäminen

Helsingin kaupungin suun terveydenhuollosta tehdään parhaillaan tuotantotapa-analyysiä sekä tuotteistusta ja kustannuslaskentaa. Tavoitteena on järjestämiskyvykkyyden lisääminen sosiaali- ja terveystoimialalla. Analyysissä tuotetaan tietoa suun terveydenhuollon kustannuksista, prosesseista, markkinasta, tuottajaohjauksesta ja asiakaskokemuksesta. Tulosten perusteella muodostetaan suosituksia, joita voidaan

käyttää muun muassa suun terveydenhuollon palvelustrategisen suunnittelun ja palveluseleiden jatkokehityksen tukena. Kustannuslaskennan tavoitteita ovat palveluseleiden arvon määrittäminen huomioiden myös oman toiminnan kustannukset, suun terveydenhuollon palvelujen tuotteistaminen, omakustannehinnan laskenta ja eri tuotantotapojen suoritehintojen laskenta sekä vertailu talouden näkökulmasta. Tuotantotapa-analyysin tulokset esitellään sosiaali- ja terveyslautakunnalle loppuvuodesta 2022.

Palvelusetelitoiminnan kehittäminen

Kaupunkilaisten mahdollisuuksia hakeutua hoitoon palvelusetelillä on pyritty helpottamaan Helsingin suun terveydenhuollon asiakaspalvelukeskuksessa kesällä 2022 käyttöön otetun palvelusetelilinjan avulla. Potilas voi valita palvelusetelilinjan, jossa hän saa henkilökohtaista palvelusetelineuvontaa puhelimitse, ja jatkossa sen yhteydessä voidaan potilaalle tehdä välittömästi palveluseteli. Palvelusetelilinja on osa palveluseteliohjauksen monimuotoisuuden kehittämistä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että palvelusetelitoimintaa kehitettäessä arvioidaan myös TUTHO-palvelusetelin laajentamista koskemaan enemmän kuin kahden hampaan hoitoa. Esimerkiksi Espoossa TUTHO-palvelusetelin kaltaisella palvelusetelillä on mahdollisuus hoitaa alusta loppuun kolme hammasta.

Palveluseleitä koskee laki sosiaali- ja terveydenhuollon palveluseleistä (569/2009). Lain 7 § määrittää: ”Kunnan tulee määrätä palvelusetelin arvo niin, että se on asiakkaan kannalta kohtuullinen. Kohtuullisuutta arvioitaessa on otettava huomioon kustannukset, jotka aiheutuvat kunnalle vastaavan palvelun tuottamisesta kunnan omana tuotantona tai hankkimisesta ostopalveluna sekä asiakkaan maksettavaksi jäävä arvioitu omavastuuosuus.” Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että toimenpidehintojen ylärajalla varmistetaan asiakkaiden kohtuulliset omavastuuosuudet, ja tästä syystä ylärajasta luopuminen ei ole asiakkaan näkökulmasta kannatettavaa.

Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että palveluseteliarvoja, joiden perusteella palveluntuottajan korvaustaso määrittyy, on mahdollista arvioida suun terveydenhuollon kustannuslaskennan ja tuotantotapa-analyysin valmistuttua. Palvelusetelin arvonmuutos ei vaikuta asiakkaan maksamaan omavastuuosuuteen. Kuten aloitteessa mainittiin, tuottajakustannukset ovat nousseet, ja näin ollen korvausten korottaminen menisi kohonneiden kustannusten kattamiseen.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Suun terveys vaikuttaa kokonaisvaltaisesti yksilön terveyteen, hyvinvointiin ja elämänlaatuun. Oikea-aikainen ja tasavertainen hoitoon pääsy sekä kokonaisvaltainen suun terveyden hoito tukevat suun terveyden edistämistä. Palvelujen järjestäminen monituottajamallilla tukee palveluun ja hoitoon pääsyä. Kokonaisvaltaisen suun terveyden edistämisen ja hoidon tulee olla tavoitteena ja mahdollista kaikilla palvelun tuottamistavoilla. Helsingin kaupungin suun terveydenhuolto edistää omalta osaltaan kaupunkilaisten laadukasta ja hyvää suun terveydenhoitoa niin omissa kuin ostetuissa palveluissa."

Käsittely

30.08.2022 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Puheenjohtaja Daniel Sazonov: Poistetaan KOHO-palveluseteli-otsikon osioista seuraavat:

"ja kokemusten mukaan asiakkaat ovat saaneet laadukasta ja vaikuttavaa hoitoa. Käyttöaste KOHO-palvelusetelien osalta on ollut parempi kuin muissa suun terveydenhuollon palvelueteleissä. Potilaat ovat siis hakeutuneet hoitoon ja käyttäneet KOHO-palvelusetelin useammin kuin muiden palvelusetelien käyttäjät. Tämä osoittaa, että KOHO-palveluseteli on sopinut sen saaneille asiakkaille ja palveluseteliprosessi toimii hyvin.

KOHO-palvelusetelin kehittämisessä suun terveydenhuolto on laajasti kuullut ja ottanut huomioon yksityissektorin edustajilta tulleita ehdotuksia. Muun muassa juurihoidot, keraamiset täytteet ja paikkaushoidon toimenpiteet nostettiin ehdotusten perusteella suoritekorvauksiin, paikkaushoidon suoritekorvausten maksamisen perusteena olevaa raja-arvoa laskettiin ja palvelusetelin arvoa nostettiin. Muutosten myötä KOHO-palvelusetelin korvaustaso, eli Helsingin kaupungin maksama korvaus palveluntuottajille, on noussut vuoden aikana lähes 30 prosenttia.

KOHO-palvelusetelin käyttöönotto on tukenut suun terveydenhuollon palvelujen järjestämistä, ja opittuja asioita on mahdollista hyödyntää laajemminkin suun terveydenhuollossa. Nämä liittyvät esimerkiksi laadunhallintaan ja valvontaan liittyviin seurantamittareihin, toiminnan sisällön raportointiin, tuotteistukseen ja kustannuslaskentaan, sidosryhmäyhteistyöhön, asiakkuussegmentointiin, asiakkaiden tasa-arvoiseen palveluun sekä asiakasohjauksen kehittämiseen."

Lisäksi lisätään seuraava:

”Päätöksessään edellisen kerran KOHO-palvelustelin hinnoittelusta 1.2.2022 lautakunta edellytti, että seteliin liittyvää kehitystyötä jatketaan tiiviissä vuorovaikutuksessa palvelutuottajien kanssa ja että KOHO-palvelusetelin toimivuudesta asiakkaan näkökulmasta, houkuttelevuudesta palveluntuottajan näkökulmasta ja vertautumisesta oman tuotannon kustannukseen tuodaan lautakunnalle selvitys seuraavan kuuden kuukauden kehityssyklin päätyttyä. Lautakunta katsoo, että KOHO-palvelusetelin toimivuutta on syytä tarkemmin arvioida tässä yhteydessä.”

Palvelustelitoiminnan kehittäminen -otsikon osiosta poistetaan seuraava:

”KOHO-palveluseteli vähentää asiakkaan hoidon pilkkoutumista eri palveluntuottajien välillä.”

Kannattaja: jäsen Seija Muurinen

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi puheenjohtaja Daniel Sazonovin vastaehdotuksen yksimielisesti ilman äänestystä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi hyväksytyin vastaehdotuksen osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

16.08.2022 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Sebastian Kaste, johtajahammaslääkäri, puhelin: 310 25590
sebastian.kaste(a)hel.fi